

Correctievoorschrift VWO

2017

tijdvak 1

management & organisatie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 66 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten 1 scorepunt afgetrokken tot een maximum van 2 scorepunten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

---

1 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord:

- Er is sprake van één geldgever en één geldnemer.
- Een onderhandse lening is een niet-openbare lening.

Vraag	Antwoord	Scores
2	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • $0,06 \times (2.000.000.000 - 100.000.000) \times \frac{7}{12} = 66.500.000$ • $0,06 \times (2.000.000.000 - 2 \times 100.000.000) \times \frac{5}{12} = \underline{45.000.000}$ 	1
	€ 111.500.000	1
3	maximumscore 2	
	Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> – Een groot aanbod op één moment kan een negatief effect hebben op de koers. – Als TAB de komende jaren een hoog rendement haalt, kunnen door koersstijging de komende tranches meer opleveren. – De kans op het niet volledig inschrijven is kleiner. 	
	per juist antwoord	1
4	maximumscore 3	
	Voorbeeld van een juiste berekening:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De nominale waarde van het geplaatste aandelenkapitaal in de eerste tranche is $\frac{437.500.000}{1,25} = 350.000.000$ 	
	dus de nominale waarde van het totaal geplaatste aandelenkapitaal is $350.000.000 \times 5 = 1.750.000.000$	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Op 1 augustus 2008 is betaald: 2.000.000.000 voor alle aandelen dus de overnamekoers was $\frac{2.000.000.000}{1.750.000.000} \times 100\% = 114\%$ 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • hoger, want $125\% > 114\%$ 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • $\frac{2.000.000.000}{5} = 400.000.000$ 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • $\frac{400.000.000}{350.000.000} \times 100\% = 114\%$ 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • hoger, want $125\% > 114\%$ 	1

Opgave 2

5 maximumscore 1

inschrijving in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel

6 maximumscore 2

$8 \times 12 \times 40 \times (0,9 + 0,95 + 0,80) = 10.176$ deelnemers

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

$$\frac{900}{0,625} \times \frac{0,6}{0,5} \times 1,015 \times 1,08 \times 1,32 \times 12 = \text{€ } 30.004,66$$

8 maximumscore 2

$$\frac{0,90 \times \frac{24.200}{1,21}}{72} \times 12 \times 2 = \text{€ } 6.000$$

9 maximumscore 4

Resultatenrekening 2016 Speeddate.nl (getallen x € 1)		
Opbrengsten		252.297,52
Kosten:		
Afdracht restauranteigenaren	63.074,38	
Materiaal	3.052,80	
Personeel (vraag 7)	30.004,66	
Afschrijving auto's (vraag 8)	6.000	
Benzine	5.760	
Marketing	24.000	
Overige constante kosten	<u>26.771,11</u>	
Totale kosten		<u>158.662,95</u>
Resultaat (winst/verlies*)		93.634,57

Berekeningen:

Opbrengsten	$10.176 \times \frac{30}{1,21}$
Afdracht restauranteigenaren	$252.297,52 \times 0,25$
Materiaal	$10.176 \times 0,30$
Benzine	$8 \times 12 \times 3 \times 80 \times 2 \times \frac{1,50}{12}$
Marketing	12×2.000

- Opbrengsten 1
- Afdracht restauranteigenaren + materiaal 1
- Personeel + afschrijving auto's + benzine 1
- Marketing + totale kosten + resultaat + winst 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

- a
Door een daling van de variabele kosten per deelnemer stijgt de dekkingsbijdrage (p-v). Hierdoor zal de break-evenafzet dalen waardoor er minder afgezet hoeft te worden 1
- om de constante kosten terug te verdienen 1

Opmerking

Als b is geantwoord, worden geen scorepunten toegekend aan deze vraag.

11 maximumscore 2

$$\frac{28,50}{1,21} - 0,30 = \text{€ } 23,25$$

12 maximumscore 3

Resultatenbegroting over 2017 van Speeddate.nl (getallen x € 1)		
Dekkingsbijdrage		642.816,00
Constante kosten:		
Hapjes	38.082,64	
Personeel	195.000,00	
Auto's	26.000,00	
Marketing	48.000,00	
Overige kosten	<u>16.650,72</u>	
Totale constante kosten		<u>323.733,36</u>
Resultaat (winst/verlies)		319.082,64

Berekeningen:

Dekkingsbijdrage	23,25 x 27.648
Hapjes	$\frac{60}{1,21} \times 768$
Marketing	24.000 x 2

- 642.816,00 1
- 38.082,64 1
- 319.082,64 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 3

- het verwachte resultaat over 2017 (319.082,64) is hoger dan het resultaat over 2016 (93.634,57), dus voldoet 1
- break-evenafzet 2017 = $\frac{323.733,37}{23,25} = 13.924,02$ dus 13.925 deelnemers 1
- De verwachte afzet in 2017 is $\frac{27.648}{13.925} = 1,99$ keer de break-evenafzet, dus voldoet 1

Opgave 3

14 maximumscore 2

- Omzet: $\frac{5.082 + 5.082 + 4.719 + 6.897}{1,21} = 18.000$ 1
- Brutowinst: $18.000 \times \frac{50}{150} = € 6.000$ 1

15 maximumscore 3

- Debiteuren beginbalans: 1.694,00 1
- Verkopen eerste tot en met derde kwartaal:
 $5.082 + 5.082 + 4.719 =$ 14.883,00
- Contante verkopen vierde kwartaal: $\frac{6.897}{2}$ 3.448,50 1
- Debiteuren vierde kwartaal: $\frac{6.897}{2} \times \frac{2}{3} =$ 2.299,00
€ 22.324,50 1

16 maximumscore 2

- Waarde beginbalans: 3.220
- Inkoopwaarde: $\frac{3.146 + 3.388 + 3.025 + 4.356}{1,21} =$ 11.500 + 1
- 14.720
- Inkoopwaarde verkopen: $18.000 \times \frac{100}{150} =$ 12.000 -
- Waarde eindbalans: € 2.720 1

17 maximumscore 2

$800 + \frac{(968 + 968 + 968)}{1,21} = € 3.200$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4

18 maximumscore 1

Immateriële vaste activa

19 maximumscore 2

Door het instellen van een wettelijke reserve uit de winstverdeling voorkomt de wetgever dat een deel van de winst kan wegvloeien uit het bedrijf, in de vorm van dividenduitkering, zonder dat de winst al gerealiseerd is.

20 maximumscore 2

- a Onderzoek
- b Onderzoek
- c Ontwikkeling

indien drie antwoorden juist:	2
indien twee antwoorden juist	1
indien één of geen antwoord juist	0

21 maximumscore 2

Winstsaldo	13.200.000	
Vennootschapsbelasting	3.290.000	-
Wettelijke reserve	2.500.000	-
Overige reserves	<u>6.000.000</u>	-
Beschikbaar voor dividend	€ 1.410.000	
gewenst dividend $24.000.000 \times 0,08 =$	€ 1.920.000	1
- De AVA gaat niet akkoord: het beschikbare dividend is onvoldoende ($1.410.000 < 1.920.000$) 1
of
- $\frac{1.410.000}{24.000.000} \times 100\% = 5,875\% < 8\%$, dus de AVA gaat niet akkoord 1

Opgave 5

22 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden:

- Oudere mensen hebben langer de tijd gehad om af te lossen.
- Oudere mensen hebben woningen gekocht tegen een prijs (ver) onder de huidige woningwaarde.
- Oudere mensen hebben een lager gedeelte van hun huis gefinancierd met een hypothecaire lening.
- Oudere mensen gaan vaak kleiner wonen.
- Oudere mensen hebben in tegenstelling tot de jongere generatie vroeger geen aflossingsvrije of spaarhypothecaire leningen afgesloten.

per juist antwoord

1

23 maximumscore 1

Bij een aflossingsvrije hypothecaire lening wordt er alleen interest betaald (en geen aflossing zoals bij de twee andere hypotheekvormen).

24 maximumscore 2

- Het risico dat de Stadhoudersbank het geld niet terug ontvangt, is groot als er in de toekomst niet wordt afgelost 1
- omdat de waarde van de hypothecaire lening bij niet aflossen groter kan zijn dan de waarde van het onroerend goed (bij dalende huizenprijzen) 1

of:

- Door nieuwe wetgeving mogen hypotheekgevers bij een aflossingsvrije hypothecaire lening (voor een eerste woning) geen interest meer aftrekken, waardoor ze geen belastingvoordeel meer hebben 1
- Daardoor is het voor niemand (fiscaal) meer aantrekkelijk om een aflossingsvrije hypothecaire lening af te sluiten (en in het kader van de zorgplicht van de bank zal zij deze niet meer aanbieden) 1

25 maximumscore 2

- Benodigd: $340.000 \times 1,06 = 360.400,00$
 Hypothecaire lening 300.000,00
- Spaargeld: $35.020,30 - 10.000 = 25.020,30$
 Aandelen: 27.040,00
- Te financieren met obligaties: € 8.339,70 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 4

- contante waarde van de toekomstige interestopbrengsten per obligatie:

$$600 \times 0,035 = \text{€ } 21$$

$$21 \times \left(\frac{1}{1,02^8} + \frac{1}{1,02^7} \dots + \frac{1}{1,02} \right) = 153,84$$

$$\left(a = \frac{1}{1,02^8} \quad r = 1,02 \quad n = 8 \rightarrow S = 7,32548144 \right) \quad 2$$

- contante waarde van de aflossing per obligatie:

$$\frac{600}{1,02^8} = \underline{512,09}$$

totale opbrengst per obligatie 665,93 1

- aantal te verkopen obligaties: $\frac{8.339,70}{665,93} = 12,52$ dus 13 stuks 1

Opmerking

Het aantal te verkopen obligaties moet naar boven worden afgerond.

27 maximumscore 2

- letter A   netto-interestlast
- letter B   belastingvoordeel
- letter C   aflossing

indien drie antwoorden juist: 2

indien twee antwoorden juist 1

indien één of geen antwoord juist 0

28 maximumscore 3

- schuld per 1 februari 2017: $300.000 - (1.460,36 - 0,0027 \times 300.000) = 299.349,64$ 1

- belastingvoordeel: $299.349,64 \times 0,0027 \times 0,42 = 339,46$ 1

- netto-uitgaven: $1.460,36 - 339,46 = \text{€ } 1.120,90$. Dit is minder dan € 1.150 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6

29 maximumscore 2

- kostprijs: $2 + 0,75 + 6,25 + \frac{1.200}{400} = 12$ 1

- verkoopprijs: $\frac{12}{60} \times 100 = 20$
 $(20 - 12) \times 350 = \text{€ } 2.800$ voordelig 1

30 maximumscore 1

$$(350 - 400) \times \frac{1.200}{400} = \text{€ } 150 \text{ nadelig}$$

31 maximumscore 2

- prijsresultaat: $125 - 50 = \text{€ } 75$ nadelig 1

- $(sp - wp) \times wh = -75$
 $(2,50 - wp) \times 300 = -75$
 $wp = \text{€ } 2,75$ 1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 23 mei.

Ook na 23 mei kunt u nog tot 14 juni gegevens voor Cito accorderen. Alle gegevens die vóór 14 juni zijn geaccordeerd, worden meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in de webbased versie van Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

informatiebron 7 fd.nl

management & organisatie vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo

Bij het centraal examen management & organisatie vwo:

Op **pagina 9**, bij **vraag 21** moet worden toegevoegd:

Opmerking

Bij de eerste deelscore is het berekenen van het gewenste dividend in euro's (€ 1.920.000) niet vereist voor het toekennen van een scorepunt. Deze berekening is wel vereist bij de tweede deelscore, waarbij het gewenste dividend in euro's afgezet moet worden tegen het beschikbare dividend in euro's.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren management & organisatie vwo.

Het College voor Toetsen en Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs. P.J.J. Hendrikse